Stockholms läns sjukvårdsområde
Sjukvårdsdirektören

BESLUTSUNDERLAG
2022-01-12

SLSO 2021-3332
RS 2021-0920

Yttrande över Motion 2021:69 av Jonas Lindberg (V) om inrättandet av ett regionalt centrum för specialiserad vård, och en fungerande vårdkedja, för personer som utsatts för sexuella övergrepp

Nämnden för Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) har av Rotel II – Hälso- och sjukvårds-, innovations- och kulturroteln getts möjligheten att yttra sig om inrättandet av ett regionalt centrum för specialiserad vård, och en fungerande vårdkedja, för personer som utsatts för sexuella övergrepp.

Ärendet

I motionen framförs förslag att regionfullmäktige beslutar att inrätta ett regionalt centrum för specialiserad vård för barn, unga och vuxna som utsatts för sexuella övergrepp, att hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras att utarbeta ett utbildningsprogram för att säkra att det inom primärvården finns tillräcklig kunskap i frågan om sexuella övergrepp, så att människor som varit utsatta och söker hjälp blir förstådda och omedelbart får rätt vård.

Vidare föreslår motionären att hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras att säkra upprättandet av en sammanhållen vårdkedja, så att alla som söker vård för sexuella övergrepp kan känna sig trygga och att de garanteras bästa möjliga vård under hela vårdförloppet.

Förvaltningens yttrande

Region Stockholm har en beställar-/utförarmodell som innebär att hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) har ett övergripande ansvar för de olika behov som befolkningen inom Stockholms län har.
SLSO är en av många vårdgivare som via avtal med HSN bedriver vård till innevånarna och det är dessa avtal som styr vilka vårdtjänster som SLSO kan erbjuda.

Förslag till beslut

Nämnden för Stockholms läns sjukvårdsområde föreslås besluta

att avge Yttrande över Motion 2021:69 av Jonas Lindberg (V) om inrättandet av ett regionalt centrum för specialiserad vård, och en fungerande vårdkedja, för personer som utsatts för sexuella övergrepp enligt ovanstående.

Karin Persson
Tf. Sjukvårdsdirektör

Annika Jerhamre
Kanslichef

Region Stockholm

REMISS
2021-11-29

RS 2021-0920
SLSO 2021-3332

Rotel II – Hälso- och sjukvårds-,
innovations- och kulturroteln

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Stockholms läns sjukvårdsområde
Södersjukhuset AB

Ärende:

Remiss – Motion 2021:69 av Jonas Lindberg (V) om inrättandet av ett regionalt centrum för specialiserad vård, och en fungerande vårdkedja, för personer som utsatts för sexuella övergrepp

---

Yttrande från berörd nämnd/styrelse senast: **2021-04-29**

Handläggare: **Lovisa Lanryd**

Yttranden skickas till regionledningskontorets registrator:

E-post: registrator.rlk@regionstockholm.se

Adress:
Regionledningskontoret
Registraturen
Box 22550
104 22 Stockholm

Internadress:
Regionledningskontoret, Registraturen, Lindhagensgatan 98 plan 5

Region Stockholm

MOTION
2021-11-16

Jonas Lindberg (V) om inrättandet av ett regionalt centrum för specialiserad vård, och en fungerande vårdkedja, för personer som utsatts för sexuella övergrepp

Sexuella övergrepp och trakasserier är ett stort folkhälsoproblem. Det visade folkhälsomyndighetens stora befolkningsstudie om sexuell och reproduktiv hälsa som presenterades år 2019. Nästan hälften av alla kvinnor i studien uppgav att de någon gång har varit utsatta för sexuella trakasserier.

En ny studie (”Unga, sex och internet efter me too”) som Stiftelsen Allmänna Barnhuset överlämnade till regeringen i slutet av augusti i år visar att andelen 18-åringar som utsatts för sexuella övergrepp ökat från var femte till var fjärde sedan år 2014. Flickor var betydligt mer utsatta än pojkar, drygt var tredje flicka uppgav att hon varit utsatt för övergrepp under sin uppväxt. Bara 7 procent av ungdomarna hade anmält övergreppen till polisen och bara 14 procent hade sökt hjälp inom vården.

För oss som regionalpolitiker är det viktigt att lyssna på de människor som varit utsatta, där den stora majoriteten är kvinnor. De vittnar ofta om att de inte fått en god och adekvat vård. Det beror ibland på för långa väntetider, men också på okunskap inom stora delar av vårdsektorn. Idag kan den drabbade skickas runt mellan olika enheter och specialister. Det finns ingen helhetssyn. Stuprörsorganisation motverkar den sammanhållna vårdkedja som behövs.

I region Stockholm finns idag mottagningar som tar emot sexualbrottsoffer, både akut på Södersjukhuset och för mer långsiktig behandling i några mottagningar som ofta är kopplade till idéburna organisationer. Men regionen kan skapa en avsevärt bättre vård. Därför behövs en rejäl offentlig satsning.

Men först måste vi lyssna till de som drabbats. Skadorna är både fysiska och psykiska. Ofta handlar det om ångest, depression, kronisk smärta och utmattningssyndrom. Primärvården behöver utbildning och kunskap för att lära sig se och förstå denna patientgrupp.

En utgångspunkt för att utveckla vården bör vara att skapa ny evidens utifrån vad de utsatta själva upplever som en vård som fungerar. Det gäller generellt, men särskilt för dem som överlevt incest. Det barndomstraumat leder till mentala skador i vuxen ålder. Det påverkar tilliten till människor och alla framtida relationer. Suicidrisken är hög. Här krävs en nära sammanhållen vård som läker och bygger upp tilliten.

Vänsterpartiet i Region Stockholm mötte under år 2018 flera av de patientföreningar och idéburna organisationer som arbetar med dessa frågor.

I dialog med dem växte bland annat förslaget om ett centrum för specialiserad vård av barn, unga och vuxna som utsatts för sexuella övergrepp. Ett centrum där man skulle kunna erbjuda såväl korta fokuserade traumabehandlingar för PTSD efter sexuellt våld som flerfasiga behandlingsprogram, med individuella anpassningar för komplext traumatiserade patienter med stor samsjuklighet, som säkrar en sammanhållen vårdkedja och utvecklar forskningen.

Tyvärr valde den blågröna majoriteten i Stockholms regionfullmäktige i maj 2019 att stoppa vår motion kring detta förslag. Argumenten från majoriteten var bl.a. att den redan existerande vården, i egen regi och den som avtalats med andra aktörer, är tillräcklig. I debatten i fullmäktige påstods t.ex. att traumarelaterade syndrom är en högt prioriterad vårdfråga i regionen. Vi önskar att det var sant. Men det är det inte.

Aktuell forskning, presenterad de senaste två åren, visar tydligt att vården för människor som utsatts för sexuella övergrepp inte fungerar. Denna forskning inkluderar bland annat två studier som specifikt har använt data från data Region Stockholms. Organisationen WONSA (World of no sexual abuse) driver en specialistklinik för personer som varit utsatta för sexuella övergrepp. Men WONSA bedriver också forskning kring sexuella övergrepp och dess konsekvenser. I en nyligen publicerad studie konstaterades att 82% av specialistklinikens patienter, varav majoriteten är patienter från Region Stockholm, inte hade fått den hjälp de behöver av sjukvården innan de kom i kontakt med WONSA. Denna siffra, och flera andra resultat inom den aktuella forskningen, visar med tydlighet att regionstyret har haft fel när man påstod att den redan existerade vården är tillräcklig.

Att ge människor en möjlighet att överkomma sitt trauma för att sedan kunna fortsätta leva och arbeta är en viktig del i kampen mot sexuella övergrepp. Det är klok folkhälsopolitik.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås regionfullmäktige besluta

att inrätta ett regionalt centrum för specialiserad vård för barn, unga och vuxna som utsatts för sexuella övergrepp.

att hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras att utarbeta ett utbildningsprogram för att säkra att det inom primärvården finns tillräcklig kunskap i frågan om sexuella övergrepp, så att människor som varit utsatta och söker hjälp blir förstådda och omedelbart får rätt vård.

att hälso- och sjukvårdsförvårdsnämnden uppdras att säkra upprättandet av en sammanhållen vårdkedja, så att alla som söker vård för sexuella övergrepp kan känna sig trygga och att de garanteras bästa möjliga vård under hela vårdförloppet.

Jonas Lindberg
Vänsterpartiet